АҬСНҮ

ЕСҮ—МЧҮБЖА ІҬҮЦҮА · ДЕМОКРАТ ГАЗЕҬУП.

АХУ 1 м. 50 к. АХУ 1 м. 50.

№ 17 АХУАША ІҮЛ 18-РЗҮ 1919 ШҮҬУСА-РААН № 17

АГАЗЕҬ „АҬСНҮ“ А—КАНТОРА АҨНҮҬ:

Агазеҭ „АҬСНҮ“ азҵ акарестоденціа аазҭеіуа цҟа іелургаҵ аҟаад аздаҵак ауп іфҭҵу.

Музку „Аҭсну“ хус іаҵуп 6 м. фумз—36 м.

Ҭара змоу ҭеҵу „АҬСНҮ“ аҵуцра злаіҵамхара нчдужга. Ҵуба-ҵухла, а „вечерҵуа аканцертҵуа“ рула уҩа, ацхраара ашҵ; ажабжҵуа аҟҵаҵуа раҳ іҟалаҵуо „лассу-лассу“ іаашцнала. Ҭара змоу уалну щху іашҵ есу-мчҷба ма акуу, ма ҩба нус-ажабж ашцнаҵаразу. П-газеҭ хучу іанаҭцо ҳамамкуа ҳҟашцмцан.

Адрес: Сухумъ тіпографія Зайдшера.

ІФҬҮЗЕІ АГАЗЕҬ АЕҮ?

Агазеҵуа зеҵу еіҵшум: зеҵу акака ргзкуп, ізгаку зеіҵшроу ҵоуп рхурхараҵу іриулуаҵу ішчдлуа; аха агазеҵуа зеҵу еіеҵрҵшуп акала: зеҵу рҵу іанурцоіт жлару ругс. ҳнҵҵараа ругс (общественное и политическое) аіҵаҵ, ахуҳаухҵраеҵу (экономическое) азка бзіаҵуа офу даурхуцша, іхшчо назгаша (литературное).

Абаре аусҵуа іруҳцажоіт агазеҵуа доусу дара ізгжку зеіҵшроу ала, аха планс, еіеҵкаашас ірумоу аріоуп. Абрі іаеҵрҵшгзар ауп ҳара аҵсуа ҳгазеҵ-ҵу; аха макіана усцҵа іқам іара, ізбан акузар аку макіана арі ус цчцуп, цҵа еіеҵкам, ҩба аҩца бзіаҵуа шаҩаҩу аҵахуі аҩра амам.

Зеҵу ірцкуу аҩца роуп: агазеҵ ҵзужуа шамаха дара ірҩуом; уре іруалуп агазеҵ іанулараҵу іаіуа еілургаҵу іаҵунагоу антара.

Аха еха оскраанза Аҭсуа газеҭ іанулуа зеҵу іанзцуа агуҵ іҵзужуа роуп; аҳумуа рҵеҵ анцаҵ іаіуа агазеҭ іанумаалуа рапоуп: шоуку дара ірҵну аамҵа іанаалуа іазумхуцкуану ірҩуоіт; даҵеа шоуку ірҩоіт алаҵуҵоі, баша ажа маріаҵоі, дара хуарҵа дчук ізлаҵуам, аҵурҵ шоукух ірҩуоіт ажа енраалаҵуа (стихотворенія), агазеҵ аҵеу іаҵунагзаҵуам, дара ҩоу іхурҵазаҵуам.

Ажа енраалаҵуа бзіоп, агазеҵу іанурцоіт, аха урҵ дара мчцху ҩоу іҵу іахуараҵа, іхаану, іҵшзану, акурҵҳуа іқазароуп: ізеіҵшразаалаҵ ҳа дара іраҵану агазеҵ іузанцом. Ҳаҵсуа газеҵ аҵеу іаіоіт дара іраҵану ажа енраалаҵуа, аха зеҵу агазеҵ іануцараҵа іқам: шоуку шоук замзак еҵекагзам, іхаазам; аҵурҵ, баша ажа енраала рухзуп акумзар, еізадану іфузер іаҳа еіҵун.

Аҭсуа газеҵ аҩца іамоу ргу іалумсааіт арі іс҃ҳаз, ҩу іҵу ксурхар сахзам, аха ҳгазеҵ бзіаҵр, газеҵк счдаҵ іқазар ҵаахчуп азоуа ізусҳуа. Абаре ірҩуа зеҵу анцара ізчунагаз ажурнал акун, аха уі ҳамам; убрі аеҵ маніана іалаагзалап ҳгазеҵ зеҵу, аха уі ішҵунагам ҩу ідруазааіт.

Алхнҵ

АҬААҨУ.

Куркуа хучу ҩажеі-жба мшу ру Бзҵ-ҵ у ҳ іқоу амслманца р „Баірам“ акун. Дурҵш амслманца ру-мшаҵ ду „Баірам„ аену аеҵуа дурҩуоіт-ҳа ажану эклару іраҳаіт. Гудауҵа ауезд ахінзанаҵуаз, еуі, куадрі змаз ҩу днумхакуа іněіт Дурҵш. Аеу-рҩра қалоіт ҳа ауезд акомісар ілумҳа іанҵас. жлар еілаҳар ҳашер сілурган ігуҳуп, іааіш-ът Дурҵш „апріказ“: щаҩуцроп аеурҩра іаҵ іажгаз-ҳа. Іауіашам рҳан Дурҵшаа, ҳара еу ҳарҩуом-ҳа еізаз ірулариіт. Аха ажлар еізаз, арі аҩра аҵабаа рудбалану ҳаеҵуа азчаҵану іанаага уі азгі уіазгі іаҳмурҩкуа ааом рҳан: жлар еізаз ҵара елҵсала аеҵуа дурҩуіт. Машургі ҩамліт Анца іҵшоуп. Абрі зеҵі зхусҳааауа убрі ауп: ак р лдурома мшан ацааҨу? АцааҨу акур лдуроіт-ҳа ілазцааауа, іқалцаз щаҵшур іждурп, щшужуа. Іху амждараҵу, ілзгуамҵазакуа, ус лгур ізхтуаз ліеркіжоура: еуқ, зеҵі іруазуоіт-ҳа, ілуман дкулст аізара. Іарі даханцуаз аҵуҵа, разрлаба ҵанцану ілцкулст аізара рцааҨу. Уре ус ргу іаанагуазааруп: ацааҨу-леу іаагуа уі ізгі, ілдруоіт-ҳа, аха акрауазчаҵахуаз. Ілухзі мшан ҳ-цааҨу мужда?!

Гудауҵа ауезд ҳдуҵа-ча-ча. Лара аҵҳузбара лухзаргі, іеабеіҵах мшан, Аҳі-Зосҳап, хухҵ ілзлубаалуаз Аф-црҵя? Дадраа ак анаазлакіакіалаҵ аҵааҨ лаҳ еіҵхнҩлану іцуа, абрі алаҵу іжкумдурої аҵааҨ шулжалуа, ізуждуруа шеушмургаҵуазар.

Платон Шаҩрул.

АПҬНҮҬІ АБНАОҨҮІ РАЖАБЖ.

(Ажкуҵ іҩлахеу ажабж).

Ҵіҵҵал Папун-ҳа оҩу-ҵ у ҵ у а к дуҩан. Дхчуан; зну бнадук ашҩа дуцеіт; дан іеі ҵуҵк ібан д у ц а л у е і т. А ҵ у ҵ дшуцаҵаз дуҵшузар ібеіт п,слаҳк. Уі аҵслаҳ і ішну іаіган аҵуҵ іцакнеіҳаіт. Нас ар-румца еіҵуіцан дулаҵеіт. Дшуҵшуз акумкуа абнаоҩу абнаҵі дулцну душаауаз дібеіт. „Ҵіҵҵал Папун уҩоума“ ҳа ібжу ргоуа, абнаоҩу даін Папун іҵуҵ дуцалт: Оо Папун афурхаҵ а ішарцаша“, ібан іщарах ажу іаразчак іфеіеіжт. Нас афурҳа дааіасун Папун дуҩаідалуеіт. Ус еіҳеіт іара: „Папун, уарічі сарічі ҳаіану ҳацан реіҳа іцоо“ ҳа. Папун даҳгулаз думцазкуа інапу ірцусеіт уара ушҵалану уц-ҳа. Абнаоҩу Папун іібаз хаіцан дичеҳаіан дуцаіт.

Папун ус ігоҳуіт: „Ожу арі дгулар сіфоіт іҳан, діалаган аҵуду нчшеіцан іуапа ҩаҵуіршун іара аҵуҵ аҵха аҵ ігулаз даваҵеіт. Дук мурцуа абнаоҩу даеҵкан дуҩагулан днаҵлааҵ-шузар аоҩу ісаха іахаҵану (дараза еіҵшну) ішҵол. Абнаоҩу уі Папун іакуз ҵушан дусфоіт ҳа аоҩу ісаха ішҵаз еііхазаҵуа рула дасуа, дасуа аҵуду ҵухха іҵуіцеіт. Озкушҵа дуцуҵухну дусфан іҳан ауапа дуҩахазар дабаҩоу Папун, іара шіакумгз убусҩан ідуріт. Уазкушҵа Папун даҳуҩоу дусуҵшаап ҳа іфеіхамҵазу Папун; абнаоҩу іҵсурҵаҵ а аакулкаану аціі ҳа ашаҵ ҵуірҵеіт, абнаоҩу ддаан ус іҳеіт „Ху-шк, ху-шк, ху-шк...“ Ху-шк іраҩсуаз хук лчеіт“, іҳеіт Папун; убрусҩануза думцажеіт Папун абнаоҩу душхуааауаз абна дулулабга дцеіт, хаҵу-мҿхуі еібаргану. Адурҩаҩену аҵаркуасҵа іхулан ҳаҵук аҿу іцуцаргалт ашҵа ашаркуасҵа. Ахаҵу іанцуцазурҩу іраҳаіт ацууабжуі амуткума бжі. Дурцуан іані іаҳшеі. Амуткума бжну іраҳаіт: „Папун іаҳ умцан, уі дуҩаҩуҿеуп уіҳуп-ҳа уаҳамҳазі ҵума“ ҳа. Папун уі аніаҳа сцуцалоіт аҳаҵу ҳа далагуеіт, аха аҵурҵ іҩузца ірумуіт. Абасоуп імшо аоҩу ахацара шунеікзоо, ішуілшоо. Дара дхаҵаҵуҵуамзі Папун?

Маҵуна Ҵіҵҵал-ҵҳа.

Редакціа-дуҵ: Азҩуҵбжа ауаҵш аҩну абрі еҵш аус, эхаца-ҵуҵуара, іуітҳа іззурҳоуа Чіҵанаа Хуху іоуп.

АҬСНУЧҨОУЗЕІ.

А-революціа убрі азу іҩарцеіт, бзіарак ҳабжаагалан-ҳа амзар, ҳаібафан ҳа акум. Революціа заҳзуу ілдруа ізу ібзіоуп, аха іззумдруа ішҵа іцсухоуа?

Ахаҵуіҵра-ҳа анурҳа, ізаҳзууі іалоуі сілурумкаакуан, ҳ-ху ҳаҵуіҵуп, іаҳҵаҳуу ҩаҳцоіт „рҳан амуш ззумгаҵуоз зунзак рухшҩ елаган, іруа рзумдруа еібафоіт. Арі аібафароума ахаҵуіҵра заҳзуу?!

Ахаҵуіҵра зуҳзуу, уарічу уху уаҵуіҵуз, аҵічу дчумургуаҩун-ҳа ауп. Еізарак аҩну

МОНАРХІА.

„Монархическое правленіе“ ҳа, еіҵасҳоіт, ізушҵоу убрі ауп:

Аҵу ііҳуа акумзар даеаку ахзуҩамлуа, убрі аҵк іаҵіцуа аҵҩараҵуа, азакуанҵуа, ракумзар даеа ҵҩарак, закуанк ахзуҩамлуа аҳунҵҵарроуп „Монархія-Монархич. правленіе“ ҳа ізушҵоу.

Еха ожраанза іҳамаз абрі еҵш аҳунҵҵарра акун.

Аҳунҵҵарчі іміністерҵуеі (іуазурҳацеі) дара рхуі рчіоновнікца рзгі акузар, анхаоу-жлару ірхуарҵоу аус шамахамзар іҩарцомзт, аха айраҳза іазҵулазк жлару ірзеҵоу акумзар акіу ҩрумцоуа іалагуіет: 5 6 шкуса зцухуа ҵумҵаз аібашра жлару рула іҩамлазеіт; арі уре знапу-аеу ҳаҩаз, ҳаіҳабура роуп нану азурку.

Ар неіеажну дара абжахуахуҵра іалагуеіт. Арах аэклар анцара аіеун, аре ҳара хус іҳамаз аҵара-ду дурҳауан. Румдурра ала аку, хушадрула аку іҳабашҵуаз аҳунҵҵарцеі, уре рурі іҵіеіну ацхураара рурҵоп. Ҳара ҳар аҵаҵҳану іанаэгуаҩлакі, ірласну іҳауааіт ҳа ауазурҳаца іанурзаарцҳалаҵ еіцадурхауан, раҵаца аарусну індурҵуан.

Аре зеҵу ҳасаб рзуур іашану аре ауазурҳаца арҩама жлару амш шрларгоз ҩу ідуррача іқоуп. Аҩрі аднуҵ жлару рху ацунхурас ірҵану ірумаз ауаа (Адума) аҳунҵҵар Ніколі Романов іҳеіт іуазурҳаца раҳҵ азалумдара жлара рзу, ма змацоура іаҵунагуа нчдузумгуа закуанла жлара реаҵха ацку ҳара іҵуну дфалараҵу. Арі еҵш азка-ҵбара аҳара адума еу іҵоу ауаа ішҵа-ргуҵуі рҳан ауазурҳаца аҳунҵҵар ізш ала адума іҵурцаразу аус шҵурхуіт. аха адума карцааанза аус-уцеі арчі неіцхурраан ауазурҳаца аҵу, аҳунҵҵарҵу іку іҵарку іт 1917 ш. феврал 27 рзу. Абасоуп ішчала озкҵі аамҵа ҳазҵагулоу. Ожу ҳара ҳунҵҵар днамазам. Аамҵала, аусҵуа шҵамхаразу, аібашра худа іқамларазу, іҵаз аіеҵкаацаҵу, аболшеікра анчала Урусҵула кажну рху ахунахоз ібналану іцеіт. Убрі нахус іҳабашҵозҵу румч ҳаҵухоуаа ҳааqалан ҳҳунҵҵарра іаалалан ҳаҩнуцца аібашреі, аімцареі ҳаларцан дара ҳхуччуа іааруҵхашуа, ірхуарҵоу ҳалгану іґоуа іқан ҩушчҵуса раqара. Апартіаҵуа аібашра іаеуп, дара ҳаqҵу арахҵу аҵаҵ-ҳанчі анібарҵагуеі рурҵоуан. Аха ашҵаҳу даріу ҳсоіузнікца рчіаіц, ҳара хула-гула, ҳшеіларцаз еіҵш. даріу хула-гула іаілалт. Ҳара ҳеу ҳчусҵуа ҵеіну ібзіану іаншаҵуалаша шаҳзумдруа еіҵш, ҳаҵацаҵу, ҳара абаса аілас-ҩеіласра ҳалазцаз, ірздуром русҵуа-аншаҵуглуа. Абрі еҵш аілас-ҩеіласра ҳара ожу ҳазҵагулоу еҵш ареволіуціа аҳзууп.

УЧРЕДИТЕЛЬНОЕ СОБРАНІЕ.

„Учредительное собраніе“ ҳа іашҵоуп жлару

урзузурҩур зеҵу „ҳаішцоуп, ҳаіҵхана-ҵаҵоуп рҳахчуеіт, усан ус іабаҩоу. Ас оума аішцара шаҵахчу?! Ҳаішцазар ҳазцубарҳуазеі, ҳазхчібарцозеі?! Іаґа-а аундазҵу, аҳаҵуіҵра моу, аҵкус еіҵуу, Анца даарҵу арҳреі аҵучреі ҳа урдуамцзеіт; ішчзбо ала абрі аҩуцраҵу маріам.

Ма арҳа, аҵічра ҩалар аҵурҵ амілаҵуа ҳара іҳаҵурцоіт. Ҳарҵу ҳаігурҵану, фурхаҵарас іҵҳазану „ҳара ҳакун“ ҳҳоіт.

Аҭсуа рцҳа дахчдазаалакҵу дхаҵоуп ҳҳахчуоіт. Арі аҵмчҳарроума ахаҵара захзуу? Даеа ҵара уцар, ма Ҵурҵ ҵулап, ма Урус ҵулан акузааіт амфан акуу уаҵмцазакуап аішу-ҳа уцоіт. Кудру ауезд аеу аҵсраҵуа ҩалуеіт счҵа іраҵану, аха цуара ҳа аҵуі аҵуі цҵа ізеіҵануіаум-арҳраҵуа ірчцану. Абрчі ҵсрамі ҳара ҳзу, Аҭсуа Аҭсну дшану данзумнчдуа?!

Н. Нардаіа.

АДҒІЛ-АҲУҲ-МУРУҒАҚУА.

Ехакузаалакҵу амілаҵ жлару рчф уцда адҵул аусура ібзіану ішаҵур-ґулану ехрумоу даара рубзазаша ф деілаҳарҵу іқоуп. Аҳунҵҵарра аҩнуцда ажлар іахазчдаҵоу убра шарда беіара амоуп; ізбан акузар, ҳаҳунҵҵарра аҩнуцда афаҵі ажҵі азу гухаа анчдамла даеакала рху іахоіт, гуамцра іаҵушом. Жлару іахеібҵоу аус-уразу ірумоуп аҵаҵуагаҵуа, ажла-каҵсагаҵуа, атархчгаҵуеі, ача, аҵчҵуреі аеурпчгаҵуа. Аус зчуа аҵу ілшоіт убрі еҵш амашчнаҵуа рула 40-десіаҵін ҵабаа раца адумбалакуа іқаіцаразу, Амашчнаҵаҵуагаҵуа азчі-амцеі рула аус ахурчуа 200-300 десіаҵін рчдчнза ілшоіт іқаіцаразу. Убурҵ зеҵу ішрчнаалоуа аҩадашаҵ рдруеіт, іаҳбуап, убурҵі ҳареі ҳаус-ураҵуа еіҵчшзамкуа ҳазлеечуала убурҵ рах аҵу ііуа мшку, ҳара ҳаҵ шчҵусук ізчуам, ізбан акузар, імоузеі ус угас? Іцчуеіт 4-шуҵуса раqара ашамахца іреуҵшца акуҳа зеҵу ашчфцахоіт; аҵшара аҵр іҵачзар-зеҵу іҵабуп ҳа іарҳоіт; раҵк азалумдара іхур зеҵу уі ізу іхцазкаҩцану, іашшчфцану ігчдоіт Амацус амрагуларах іарлашар убрі сааҵк амра-ҵашара аqчдза ішарлашоуа еіҵш оуп урҵ рчусҵуа шеімрдуа, ішчарцуа. Ас еібҵоу роуп аус фазцо, аҵха ігулуа. Ас еібҵам, еідкулам еіеҵу жлара рацазаіт рчус шахчоіт, ікіасоуп зеҵу рзу, іхучаup ізҵіну, інамза-аамзоуп зеҵу реу. Ҳара аҵсаца ҳакумзар шамахада іубоуам гуҵла еідкулам жлара. Абрі ҳаҵагулоу аус еуц анчдала аҵурҵуеі, аірманҵуеі, ус ҳанҵасчі, ус одафсчі ішҵурумхзеіт. Урҵ еібҵам, іхчіан; адурфаену „рлабаж аакудхну“ рчусҵуа іфарчшҵалт. Ҳара аҵсаца, абрі аус еуц ҩалуеіжҵеі, ҳтоуп, ҳхуцчоіт зеҵшраґуҵчузеі іқаҳцара, ҳаеінакулараҵеіҵш, ҳаҵгеі ҳабзіеі акуакуну іқаларазу, ҳзушҵоуґу акуакумхаразу, аха макіана акґу ҳзумхудц. Уі уадуцічш „партіаҵ“ ґу ҳаздулара ҳаздурам; абрі оуп аідахара; анамзаамзара заҳзу.

Ожу ігуаҳҵап „апартіа“ заҳзуу—„апартіаґу“ аґуҵґу еіфурґоуа аґчдам. Ҭабургну „апартіа“ аҳунҵҵарра аусҵуа ршаҵуруулара, рурресіра іаҳа іалаҵжоіт, ҳашзоуп. Абарҵ реіҵш ауаа „асоціалістуа“ ҳа ірчшҵоуп, ігчшҵоу аус „соціалізм“ ҳа іаҵхоіт. Абрі „асоціалізм“ заҳзуґу хучк іněілаҳкаап.

(Іацу-аґі а №-аеу)

Д. Г.

АҬҮҬА АІҲАБАҬА АҲЛАҚУА.

Аҵа іаҳҵ іаҵну іқоп,
Аҵеі ҳеіҳабу дчдуігарцу;
Аіҳабґу іуалну ідуцу,
Еіҵубу абзіара іірцарцу;

Аіҵубу изу аіҳабу д-саркіоп,
Аіҵубу ііуа ҩеіла імцац,
Абрчі азу аіҳабу іуалуп
Амфа іаша дуҵуіцарц:

Аіҳаб бзіа убчі іоуп
Ардушга ус нчдузгаз;
Зчжлар зҵахуз убрчі іоуп,
Зеіҵуб аҵґа даҵузҵаз.

Аіҵабу дзчдо убрчі азоуп
Зеҵу рзу аіаша нчдуігарц.
Уі ігура зургазҵу уі азу-оуп,
Дуазурккз іашала інчдуігарц.

Еіҳабус сара дсуҵхазом,
Заҵца рзу аіаша нчдузумгаз,
Зунзак хуцкґу уофус дсшом
Зчжлар аҵараз ізчҵсахуз.

Жлар рухз ала аус зчуз,
Ііуз жлару ідчірбароп,
Урҵ рчхзала акур зоууз,
Іаагану дара ідчірбароп.

Мамзар іара ізу ҵусроп,
Аҵеіцаҵу ҵхасҵахчоіт,
Ііуҳо зеҵу мцуроп,
Аґурҵґу ус аку ҵуршоіт.

Насґу аҵґа азу уҵа уідумгулан,
Уі іҵунаго данурія,
Дчҵунхадоп ҳа аҵу аус доумҵан,
Уі дущіоу дунурха;

Знук азу ҳан уҵа дузуам
Даеазну азу дабжауоіт.
Нас аҵґа ура ізгуҵуам
Іаҵхаqа азу дардушуоіт.

Зҵа аҵґа дахчзмурхуз,
Уі аізарачу дунаҵҵтм.
Аҵічра азу зчхшара дхчзфаз
Уі іашала дчуафум.

—
Ҳаіҳ баца! Аамза ааҳчіт!
Пардуацуп ҳажчҵ усҵуа;
Уаж і аіз іеа-аамҵахусіт.
Рчҵулап амфа іашаҵуа!

—
Зеҵу рзчҳан аіаша ааup,
Іаҳаqупахп ахуахуа.
Аҵґа дшуцо дунчдуаагап,
Іаішану іааup іҳалшауа.

—
Деіҳабуп аха дчхуахуазар,
Дааҳашҵрум ҳаізараҳ
Ажкҵ ііуц дурдуамцуазар,
Уф днаҳашҵрум імзурхаҳ.

—
Абас іашала ҳеібаҳҵар,
Іздуруада ҳашаҵухар.
Мамзар ҳаҵсҵазара щарҵоп,
Іqалап ҳаҵхасҵахар.

Б Чолокуа.

АҬСУАА Ҳ-ГУЗУРҲАГА.

Сулашара сашца!
Длубаан ахха-ҵҵа-ҳа ашаца,
Ҵанаҵ аш ҳ-зпіртіт Аҭсацу.
Асаара ҳ-аlаqуну ҳашҵаз,
Жоуху-ҵара еіхагулаз
Ҳ-хунугану ҳаҵунарҵеіт
Аҭсуа газеҵ іҵалаз.
Ҳ-ашҵа, ҳ амҵа музрацу
Анца ҳазшаз іҳоу ала,
Іqан аҭсуа газеҵ ҵутрацу.
Даарак ҩу даҵуґҵуамузт,
Ҵабан даґу іqалуамузт,
Убріґу ҳ-зумдруа ҳаqамузт.
Аха Анца іҵшарала
Ҳазцумҵуз р-ҵабрала,
Іqалчіт іазааҵсаз рула.
Ак сзчҳуа убрі ауп:
Суҵулаца ізусҳуа-сашца шоуп!
Шмаашакуа щазаҵсароуп.

Шаqрул Коціа.

РЕДАКТОР АГУҴ.

Сухумъ, Типографія А. М. Зайдшера.

АҬҮЦ ЛАҬАҲІАҚУА

Сунта ҳазҵагулоу аамҵа даара ҩу ҵаҵшараҵчі іқоуп, ізбан акузар сара саҳунза неіз Самурзаанеі Кудру ауезда еуі, ҵаҵара бзіак ҩу деілаҳараҵу іубазом, іларцазґу, ҩеімхчеіт, азусаамҵа аҵурхагахчеіт убрі аqунҵ іамфану ізбоіт амла ҳамҵсразу ҳаҵхаqа: іла-ҵаҵуп імачумкуа ахуз, ача ашурз. Іщасҳеіт іаарkіаеуу ахуз ҵаҵаша іла-ҵца ҳамҵа міесц.

Ахуз лоуцаанза адґіа ібзіану ірхчіаҵуп, іцаҵо-еіҵаҵаҵо ічалтну ікаҵсо; нас аҵазчн анеіҵарҳуеҵ-ш, аҵазҵуа аҵаану аршунк аqара бжану іqаҵаҵуп. У шҵан акакала іҵеіҵсоіт, аҵазҵуа дрҵуланґ, насґу аҩагала анчш аҵуірҳуеіт Іанґулалаґ, ажпараҵуа аацухчуа дубжаланґ іращоіт, аҵаҵчн-еҵш ашану іалчҳалану, даара ібіахоіт дук цабаацґа амамкуа. Шчґу азушчҵ, ҳазҵагулоу аамҵа жбоіт, щаҵумаашан аqаҵара.

М. Буліа

АҬҮҬА АІҲАБАҬА АҲЛАҚУА.

Уҵра ҵуҵзар аҵра іщадурцлаґ іаарҳну інчіжроуп адґіл, амху-урҵа аqну азунреі ааҵнреі азу зчтарану іqазар ірбаҵуп. азушҵра аҵазароуп ірбаҵуп ажраҵуа рула (закрытыя канавы или дренаж). Амху дчузар ажраҵуа алгазароуп аз-ҵара ахамоу.

Ажраҵуа іҵарсҵуп аҵуфанҵуа ҩба іазоу, амгркатчі саҳа ала, уашҵан абуца іазоу афаса бжажну ажра еімаруҵсоіт, ахану азу аҵуцаларҵа азнужну, мамзар ахаҳ дчуҵуа ҵаружоіт нас амаҵуа рула іргну анчш аҵурцҵсоіт. Абріала ідурҵшшоіт адґіл азу аҳчҵуҵоуа. Зааҵі аҵаҵуара, анчш аарҳра адґіл іргуаqну ашаҵургулара ізхуарҵоу, ізмааноу аґурҵ а №№ рҵу іаҳҳап.

М. Буліа